

CHỦ ĐỀ 8. ÔN TẬP DẤU CÂU**MÔN: NGỮ VĂN – CHÂN TRỜI SÁNG TẠO - LỚP 7****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****A. Lý thuyết**

Dấu câu	Chức năng
Dấu chấm lửng	- Tức ý vẫn còn chưa diễn đạt hết, vẫn còn điều muốn nói. - Ngập ngừng, ngắt quãng trong câu. - Dấu hiệu cho sự châm biếm, mỉa mai. - Đoạn kéo dài của một loại âm thanh nào đó.

B. Bài tập**Câu 1.** Cho câu văn:

“Trời ơi... không thể tin được!”

- a) Dấu chấm lửng trong câu thể hiện điều gì?
 b) Nếu thay dấu chấm lửng bằng dấu chấm hoặc dấu phẩy, ý nghĩa có thay đổi không?

Câu 2. Viết một đoạn văn ngắn (3–5 câu) miêu tả tâm trạng hồi hộp, ngập ngừng hoặc bất ngờ, trong đó có sử dụng dấu chấm lửng.

Câu 3. Cho câu văn sau:

“Tôi đã cố gắng hết sức... nhưng kết quả lại không như mong đợi.”

Yêu cầu:

- a) Xác định dấu chấm lửng trong câu trên.
 b) Nêu tác dụng của dấu chấm lửng trong việc thể hiện cảm xúc.
 c) Nếu thay dấu chấm lửng bằng dấu chấm, ý nghĩa câu có thay đổi không? Vì sao?

Câu 4. Viết một đoạn văn ngắn (3–5 câu) miêu tả tâm trạng của một nhân vật khi đang chờ đợi kết quả (bài thi, cuộc thi, lời hứa...), trong đó sử dụng dấu chấm lửng để thể hiện sự hồi hộp, bồn chồn hoặc ngập ngừng.

Câu 5. Đọc đoạn văn sau và trả lời các câu hỏi:

Trời bắt đầu chuyển mưa... Gió thổi mạnh... rồi từng hạt mưa lớn rơi xuống mái hiên. Mọi người vội vàng chạy trú, bỏ lại phía sau những giọt nước mắt hòa lẫn với nước trời...

- a. Em hãy gạch chân các dấu chấm lửng có trong đoạn văn.
 b. Nêu tác dụng của dấu chấm lửng trong đoạn văn trên.
 c. Việc dùng dấu chấm lửng có làm thay đổi giọng điệu và cảm xúc câu văn không? Vì sao?
 d. Em hãy viết lại 1 câu trong đoạn mà không dùng dấu chấm lửng, sau đó so sánh hiệu quả biểu đạt.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Câu 1:**Phương pháp:**

Nhận xét xem dấu chấm lửng giúp thể hiện cảm xúc gì.

Lời giải chi tiết:

- a) Dấu chấm lửng thể hiện **cảm xúc ngạc nhiên, ngập ngừng**.
- b) Thay bằng dấu chấm sẽ làm giảm cảm xúc, mất sự lảng động.

Câu 2:**Phương pháp:**

Viết đoạn thể hiện cảm xúc ngập ngừng hoặc bất ngờ rồi dùng chấm lửng.

Lời giải chi tiết:*Em hồi hộp chờ kết quả... Cuối cùng, tên em được xướng lên ở vị trí dẫn đầu!*→ Dấu chấm lửng thể hiện **tâm trạng chờ đợi, hồi hộp**.**Câu 3:****Phương pháp:**

Xác định vị trí dấu chấm lửng và phân tích tác dụng biểu đạt cảm xúc.

Lời giải chi tiết:

- a) Dấu chấm lửng là dấu ba chấm (...) xuất hiện sau cụm “Tôi đã cố gắng hết sức”.
- b) Tác dụng: Dấu chấm lửng thể hiện sự ngập ngừng, tiếc nuối và thất vọng của người nói, cho thấy cảm xúc chưa trọn vẹn, dồn nén.
- c) Nếu thay bằng dấu chấm (.) thì ý nghĩa câu sẽ bớt tính cảm xúc, trở nên khô khan, dứt khoát hơn và không còn thể hiện được nỗi buồn thầm lặng như khi dùng dấu chấm lửng.

Câu 4:**Phương pháp:**

Tạo tình huống hồi hộp và dùng dấu chấm lửng để kéo dài, gợi cảm xúc.

Lời giải chi tiết:*Em ngồi lặng lẽ trước bảng thông báo... tim đập thình thịch. Tên người đạt giải lần lượt được xướng lên... rồi em nghe thấy... chính mình!**→ Dấu chấm lửng được dùng để thể hiện sự hồi hộp, căng thẳng và cảm xúc chờ đợi bị dồn nén trong khoảnh khắc chờ kết quả.***Câu 5:****Phương pháp:**

Tìm vị trí dấu chấm lửng, phân tích cảm xúc mà dấu đó giúp thể hiện.

Lời giải chi tiết:

a. Các dấu chấm lửng trong đoạn văn là:

– “Trời bắt đầu chuyển mưa...”

– “Gió thổi mạnh...”

b. Tác dụng: Dấu chấm lửng thể hiện sự ngắt quãng trong cảm xúc, tăng tính gợi hình, cho thấy không khí u ám, căng thẳng trước cơn mưa, đồng thời làm chậm nhịp đọc để tạo chiều sâu cảm xúc.

c. Có, vì khi dùng dấu chấm lửng, câu văn mang giọng điệu trầm lắng, dồn nén, gợi sự bất an và cảm xúc buồn bã. Nếu thay bằng dấu chấm, nhịp văn sẽ nhanh và thiếu cảm xúc tinh tế.

d.

– Viết lại câu: “Gió thổi mạnh.”

– So sánh: Câu viết lại không có dấu chấm lửng nên ngắn gọn, dứt khoát nhưng không thể hiện được sự liên tưởng mơ hồ và cảm xúc đang dâng lên như khi dùng dấu chấm lửng.